श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा -दिसम्बर, २०१८

कक्षा -आचार्यद्वितीयवर्षम् (SEM-3)	**प्रश्नपत्रम् – ४**	**गुणा: - ७०**
विषय: - साहित्यम् (काव्यवर्ग:)	(C.C.-5.3.9. Old & New)	
दिनाङ्क: - ०७/१२/२०१८	*ग्रन्थ: नैषधीयचरितम् सर्ग-१ त: ३*	**समय: -१०.०० त: ०१.००**

प्रथमान्विति:

प्रश्न: १ अधोलिखितेषु कयोश्चिद् एकस्य व्याख्या विधेया । **(५)**

(१) यदस्य यात्रासु बलोद्धतं रज: स्फुरत्प्रतापाऽनल धूममञ्जिम।
तदैव गत्वा पतितं सुधाऽम्बुधौ दधाति पङ्कीभवदङ्कतां विधौ॥

(२) सिताऽशुवर्णैर्वयति स्म तद्गुणैर्महाऽसिवेम्न: सहकृत्वरी बहुम्।
दिगङ्गनाऽङ्गाभरणं रणाऽङ्गणे यश: पटं तद्भटचातुरी तुरी॥

प्रश्न: २ *भैम्याश्चरितं नैषधीयग्रन्थानुसारि विविच्यताम्।* **(१०)**

(अथवा)

राज्ञो नलस्य चरितं नैषधीयचरितानुसारि वर्ण्यताम्।

द्वितीयान्विति:

प्रश्न: ३ अधोलिखितेषु केश्चिद् एकस्य श्लोकस्य व्याख्यां कुरुत । **(५)**

(१) अलं नलं रोद्धुममी किलाऽभवन्गुणाविवेक प्रभवा न चापलम्।
स्मर: स रत्यामनिरुद्धमेव यत्सृजत्ययं सर्गनिसर्ग ईदृश:॥

(२) विलासवापीतटवीचिवादनाटिकाऽलिगीते: शिखिलास्यलाधवात्।
वनेऽपि तौर्यत्रिकमारराघतं, क्व भोगमाप्नोति न भाग्यभाग्जन:॥

प्रश्न: ४ *महाकाव्यलक्षणं विलिख्य तस्य नैषधीयचरिते सद्भाव: प्रतिपाद्य:।* **(१०)**

(अथवा)

नैषधीयचरितमहाकाव्यस्य प्रथमसर्गस्य कथानकं समासेनोपवर्ण्यताम्।

तृतीयान्विति:

प्रश्न: ५ अधोलिखितेषु ग्रन्थाऽनुसारं कश्चिदेकस्य ससन्दर्भं व्याख्यां लिखत । **(५)**

(१) भृशतापभृता मया भवान् मरुदासादि तुषारसारवान्।
धनिनामितर: सतां पुनर्गुणवत्सन्निधिरेव सन्निधि:॥

(२) अथवा भवत: प्रर्वतना न कथं पिष्टमियं पिनष्टि न:।
स्वत एव सतां परार्थता ग्रहाणानां हि मया यथार्थता॥

प्रश्नः ६ *द्वितीयसर्गस्य कथानकं वर्ण्यताम्।* **(१०)**

(अथवा)

राज्ञो नलस्य चरितं नैषधीयचरितानुसारि वर्ण्यताम्।

चतुर्थान्वितिः

प्रश्नः ७ निम्नलिखितेषु एकस्य श्लोकस्य व्याख्यां कुरुत । **(५)**

(१) स्वर्गाऽऽपगाहेममृपालिनीनां नालामृणाकाऽग्रभुजोभजामः।
अन्नाऽनुरुपां तनुरुपऋद्धिं कार्यं निदानाद्धि गुणानधीते॥

(२) तदेकदासीत्वपदादुदग्रे मदीप्सते साधु विधित्सुता ते।
अहेलिना किं नलिनी विधत्ते सुधाकरेणाऽपि सुधाकरेण ?॥

प्रश्नः ८ *नारदेन्द्रसंवादः संस्कृतेन चारुविलेख्यः।* **(१०)**

(अथवा)

ग्रन्थाऽनुसारेण तृतीयसर्गस्य कथानकं विवेच्यताम्।

प्रश्नः ९ यच्थेछं दशलघुत्तराणि लिखत । **(१०)**

(१) नैषधीयचरितस्य रचयिता कः ?
(२) महाकवेः श्रीहर्षस्य पितुः किं नामासीत् ?
(३) श्री हर्षः कस्मिन् राज्ये सभापण्डितः आसीत् ?
(४) नैषधीयचरिते कति सर्गाः सन्ति ?
(५) नैषधीयचरिते का नायिका ?
(६) नलः कीदृशः नायकोऽस्ति ?
(७) नैषधीयचरिते प्रधानः रसः कोऽस्ति ?
(८) किं विद्वदौषधम् ?
(९) कस्य विद्या रसनाग्रनर्तकी ?
(१०) नैषधीयचरितस्य प्रथमसर्गे किं छन्दः प्रयुक्तम् ?
(११) नलस्य वपुः किमालिङ्गात् ?
(१२) भीमनरेन्द्रनन्दना का ?
(१३) स्मरः रत्यां कं सृजति ?
(१४) पदे पदे के सन्ति ?
(१५) भीमनृपतेः नगरस्य किं नामासीत् ?

--००--